

Чечен чогаал булуңу

Хуга БЕУЛАВА, гругин шүткүчү.

ЛЕНИН

Хоокүй кижя хүнү кээрге кызыл дустаар,— Тоогоде салым-чаяан дурүмү ындаг. Хоору орта төлдери чыгып келгеш, Төрүттүнген, олген хүнү синопил бижир. Муң сес чүс чеден чылда чырык черге Буяныг бооп төртүтүнген хүндер-ле,—

Михаил ЛЬВОВ, орус шүткүчү.

КӨРҮП ТҮР БИС

Ленинин сценадан көрүп тур бис. Ильяичини өвүрү-даа тодаргай-дыр; Байгы-ханы сеткининден бердимнишаан, Баштыдчыны артист биске сагыдыдырды. Ортек турбас өөрүшкүгүт хүдүмзүрүт, Оргүн чон дөшү улуг кижя бодалдары—

Монгуш ӨЛЧЕЙ-ООЛ.

АПРЕЛЬДЕ...

Апрельдин аргиниче Арпат тура, боданыр мен— Кеззе-кезе бо дег чагай, Кезиктиг ай тывылбас боор: Уаустар дег, бодуну ава Шак бо айда божуп— чыгган,— Улуг кижя — Ленини Шак бо айда чоңга шапыраан. Чоңуг калган дегегейли Алдара соп, чаарты номпап—

Гауссу ДИАВАРА, маан шүткүчү.

ЛЕНИНГЕ

Караңгы дээр Карактары-сылдыстарже, Муңгаралдан Муңчултан чер холун сунуп, Муң-муң чылда Буян дилеп сөгдөөр чораян: —Алмаз болган Алдын сылдыс, дүжүп кээп көр! Аш-чүт чылда Агаар-бойдуш калалтары, Червиксе Черде коңус турбас кылдыр, Ырак турар Ырымдарден бистердыве, Алмаз болган Алдын сылдыс, дүжүп кээп көр! Ортемчей Олүм чыдам дуглавай, Орошук, Өчөй-кежин чайнаар кылдыр, Чоңуг-шыныг Чоңугнигины биске шаңчап— Алмаз болган Алдын сылдыс, дүжүп кээп көр! Идгелди Хосталганы мыт чокка, Идгеттер Коңчаап саткан делегейге,

ЛЕНИНДЕН СУМЕ АЛЫР ДЭЭШ

МОСКВА. Владимир Ильич Ленинге кайгамчыктыг турсаккал — В. И. Ленинниң Тей музейи болур. Апаа чылдын-ча буади чартык миллион кижя барып турар. Олар анда баргы, Ленинниң өндүрүзү, оон өөрдениниң гениалдыгын билип ал турарлар. Ам музейниң делгирлериве 12 муң ажыг экспонат бар: партия төөгүзүнүн документтери, Ленинниң бижэн хол үжүрүн фотодоолаары, делегейин уууттарыниң дымдарына парлаан оон чогаалдары, Совет Эвилелиниң Коммунисттик партияныи съездинериниң эң чыгуа шиктирлерин, В. И. Ленинниң бодунун эдилеп чоран чүүлдери, анда берген беклетер.

ЛЕНИН КАЯА ТӨРҮТТҮНГЕНИЛ

(Чечен чугаа)

Дыштаныр чүдө, бир-ле улуг базаарга тараачынар эш Ленинниң каяа төртүтүнгенин дугайында маргакжа бергенер. — Ол Урал ындагы, моон дыкка ыракка төртүтүнген кижя — деп, бирээп чугаалаар. — Ынча диве, Ленин бо чоок каяга төртүтүнген, бистин уездилерин бирээпнаев кижя — деп, ийиизин үзе кирген. — Бо чоок каядан деп чүңү? Мен ыяк билер мен, Владимир Ильич Сибирь чурттуг кижя-ле болгай, Лена хеминиң уунага төртүтүнген — деп, чүкүзү четкипейи сөгдө. — Качап Сибирь чурттуг боор чүвө, Владимир Ильич Петрозавлда — шаандагы Санкт-Петербургка төртүтүнген-ле болгай — деп, дөрткүзү бууэреткен. — Москвага — деп, бешкииз балдыткаан. — Чок, Тулгага — деп, алдыгызы алууга, Орманарга Улуг шуурган чагылганан. Кызылшааттыг Кызыл херей дээрни шыпкан, Тургедээн дер, Душте-лаа дег, сиреш диген... Алмаз болган Алдын сылдыс дүжүп келген — Ортемчейге Өндүр Ленин төртүтүнген.

Сергей АЛЕКСЕЕВ.

В. И. Ленинниң чогаалдары тыва дылда

дары доктаама парламенттин турар апарган. 1951 чылдан эгелзеш, оон соонда чыл сайылда-ла Ленинниң 3—4 ажилдары тыва дылга парлаттып келген. 1968 чылга чедир Владимир Ильичиниң 60 хире ажилдары кирген 32

Тес-Хем район Советиниң нуусомунуң даргазы Н. Чыдыгырчың биске харызы:

Пардагыттал материалда четпестерин илереткени төп. Адаттыгын туугуларын чедир кылдырмаан ажилдарына кордунмээн чарыгаалдарын үндүргени шы. Райкуускомунуң хуралына туугулар талазы-биле харысалталыг ажилдакчыларын олуруштуруп, буруулуг удуругчуларга чогуур хемчеглерин хулаэтинди.

ХЕМЧЕГЛЕРНИ АП ТУРАР

«Чыраа-Бажы», «Большевик» совхозтарын ажалычты, албан хаагыларын херегедэ барайнары-биле хандырып турар Чөөн-Хемчик районун Чыраа-Бажынын ажалычын

каш В. И. Ленинниң чогаалдарынын чылдызы үш томуп бооп үнген. Бо чылдын эгелзиде В. И. Ленинниң «Летар революциясы болган ыракыч Каутский» деп чогаалы база тыва дылга парлаттыгын. Д. ОНДАР, Тыванын ном үндүрер чериниң редактору.

ДАРЫЙ ШИИТПИЛЭЭР АЙТЫРЫГЛАР

Редакцияга хүнүнү-не оон чагаалар кээп турар. Тоску беш чылдын тодарыкчы дөрткү чылдын планыныг соругдаларын хуусалында күөсөйр, ССРЭ-нин составына Тыванын эки тура-биле киргенинде эки 30 чылдын юбилейин чедишикнигерит уткуур дөш үлетпүрде, көдөз ажил-агыла, культура тургузуушкунуна чоңуну бедик көдүрүшкүнү оң чагааларын пургулайында бижип турар. Ажалыч чоңун ажалдаарына, чуртаарына шаптыктыг ийи-чангыс четпестерин илереткен чагаалар оларын аразында баса бар. Бо уаада мааза агыч-агыч чедерден келген төрөдөшкөк байдалыг чамлык шүтүмүдөлдериңиң хамаарышкан көдөз Советтер, албан организацил чедери иччөгөйге ал, четпестерин чай-чадарынын хемчеглериңиң дарый алырына илетеп, дөңчүлүг парлады.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ

СЭТА-НЫҢ СПОРТ МЕДЭЭЛЕРИНДЕН

ФЕХТОВАНИЕ. Спорттун бо хевиринге Стамбулга эртеки аныктар аразында болган делегей чемпионаты Совет Эвилелиниң тылааларынын тийдиргези-биле довуулан. Олар бир адын, бир мөңгүн, ийи хулер медальды ойнап алган. Бо маргалаага бистин урууларынык шыларараан. Алдын медальды москвалык Валентина Сидорова, мөңгүге — Казань чурттуг Ольга Князева олар төлөткөп болган. Хулер медальдары Ирина Павленко (Минск), Автадил Кикнадзе (Тбилиси) алган.

ДЕЛЕГЕЙ ЧЕМПИОНАДЫНДА

ХЕЛЬСИНКИ. Шайбалыг хоккей талазы-биле делегей болкай Европа чемпионатынын ээччөгөйг оюнуна Германия Демократтыг Республиканы спортчулары Польшаның командазы-биле ужурашкан. Марттында 3:3 саныг болуп, хайчмышкан.

ТУҢНЕЛИ ЭКИ

Бистин республиканың боксерлары Виктор Оюн (51 кг) ийиби черин ээзеш, 57 килограмм яедир дегинге хөй болган шыраак спортчулар маргалаашкан. Анда бирги разряды Александр Биче-оол ийги черин ал, спорт мастеринге кандидаттыг нормазын куусеткен. Эске-ла боксер багай өнес түндөлдө болган Александр Биче-оол маргалааш чедишикниң болганы дөш тускай шыналды алган Д. МИЖИТ-ООЛ.

ДЫШТАНЫР ХҮНДЕ

АПРЕЛЬ 21-де «Торелдер» деп шин хөгжүм-шин театрына 19 шакта эгелээр. Политиктиг чырдымышкын бажыныга хөгжүм ансамбли композитор А. П. Австрииниң концерти 18 шакта 20:30 шактарда барааладыр. Культуранык болгаш аш-Редаторунуң орадакчызы М. В. СМРНОВА.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

АПРЕЛЬ 21-ДЕ МОСКВАДАН 12:00 — Дамчыдалгалар программасы. 12:05 — Медээлер. 12:10 — Өңүтү телекөргүзүр. Урууларга «Хараакчылдыг» ийи адынын кудуру чүге 12:20 — «Мультифильм». Хоккей делегей чемпионатын, Чехословакия биле Финляндиянын шилдикте командалары. 3-кү оюн. 13:00 — Өңүтү телекөргүзүр. «Кино ани-чоруктарынык казуу». 14:00 — «Совет Эвилелинге баран бооп тур мен!» 15:00 — Документалдыг фильм. 15:15—15:25 — Чапсар. 15:25 — Делегей панорамасы. 16:25 — «Мээң үе-чергелери». Б. Горбатов. Телевиниң баштайгы көргүзүү. 2-ти кезээ. «Эге» дугарыг коммуна. 15:00 — «Уе». Информастыг программа. 18:30 — Уран чүлү мастерлериниң концерти. 20:50-21:00 — Чапсар. 21:00 — Документалдыг фильм. 21:10 — «Чуректин ханымдыкы». Вольск хоорайнык ажалыччылар-биле ужурашылга. 23:00-23:30 — «Уе». Информастыг программа.

АПРЕЛЬ 22-ДЕ

«НАЙЫРАЛ»: «Далай дувуде хоорайнык диактичлери» 10:30, 13:00 (Биче аалга), «Кино болуңуң дугайында чугаалар тур» 15:40 (Биче аалга), «Хооралар болгаш чылдар» (2 сериясы калы) 10:00, 12:40, 15:20, 18:00, 20:40 шактарда. «ЭНЕРГЕТИК» КУЛЬТУРА БАЖЫНЫНГА: «Сени шүтмө» (7-ти кезээ) 12:00, «Хосталгал дад хаазында келер» 16:00, 18:00 шактарда. АПРЕЛЬ 22-ДЕ «НАЙЫРАЛ»: «Утпазым» мнак кижилерин дугайында 10:00, 11:40, 13:20, 15:00, 17:10, 18:50, 21:00 шактарда. «ПИОНЕР»: «Мындаг чорусең таварышса» 9:30, «Кибалыч» 9:00, 12:10, «Кибалыч» 13:00, 16:10, «Эй-не кижизик» 14:50, «Хоорайлар болган чылдар» (2 сериясы калы) 18:00, 20:40 шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Ванюшинниң төлдери» 19:00, 21:00 шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Иван Васильевич профессиянын солуг тур» 10:00, 13:10, 16:50, 20:30, «Ычан Оожум оксанга» 11:20, 15:00, 18:40 шактарда. «ВОСТОК»: Кичиномынды № 53 15:00, 11:30, «Ынактын чораян силер бе?» 13:00, 14:40, 16:30, 18:40, 20:30 шактарда.

АПРЕЛЬ 22-ДЕ КЫЗЫЛДАН

18:00 — «Кышкы кезээлер». Телефильм. 18:20 — Телекөргүзүр. 18:30 — «Шылгалда». Телефильм. 18:45 — «Амык гардыя». Дамчыдалгал. 19:15 — «Лениниң чедери». Телефильм. 19:30 — «Сени кырында кезээ». Дамчыдалгал. 20:10 — «Ден эргелигенин эилдеш». Телефильм. 20:40 — Телекөргүзүр. 20:55 — Чарладар, реклама. 21:00-00:15 — Өңүтү телекөргүзүр. В. И. Ленинниң төртүтүнгенинде бээр 104 чыл болган оюнга турсаккал байырлыг уурад. Концерт. Кремльдиң Стелзидер орауудан дамчыдалгал.

РЕДАКЦИЈАНЫҢ АДРЕЗИ: 166700

Кызыл, Шеткин-Кравченко күчүмчүзү, бажын № 3. ТЕЛЕФОНАРЫ. Редактору 24-63, редактору орадакчыларынын 35-24, пропаганда кылдыныи 23-54, харысалгалыг секретарынын 23-35, партияны амырал кылдыныи 37-13, культура кылдыныи 23-54, көдөз ажалыг кылдыныи 21-47, үлетүр кылдыныи 22-64, чага кылдыныи 41-27, информация база совет тургузуг кылдыныи 20-60, бухгалтерияны 31-75, корректорларын 27-41. Солуг келбей барганга 32-75 телефонче долгаар. СОЛУН НЕДЕЛЯДА 6 КАТАП ҮНЕР Тираж 16056. ЧАГЫГ № 662.

Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүделиниң Ном үндүрер чер, полиграфия болган ном садымына талазы-биле эргелдиң типография, (Кызыл Шеткин-Кравченко вудучузу бажын № 1), ТС-00611